

ĀDAŽU NOVADA PAŠVALDĪBA

Gaujas iela 33A, Ādaži, Ādažu pag., Ādažu novads, LV-2164, tālr. 67997350, e-pasts dome@adazi.lv

LĒMUMS Ādažos, Ādažu novadā

2022. gada 25. aprīlī

Nr. 172

Par Ādažu novada pašvaldības 2022. gada 2. marta saistošo noteikumu Nr. 19/2022 “Par azartspēļu organizēšanu Ādažu novadā” publicēšanu

Ādažu novada pašvaldības dome izskatīja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – Ministrija) 2022. gada 17. marta atzinumu Nr. 1-18/2112 (turpmāk – Atzinums) par pašvaldības 2022. gada 2. marta saistošo noteikumu Nr. 19/2022 “Par azartspēļu organizēšanu Ādažu novadā” (turpmāk – Noteikumi) tiesiskumu, ar iebildumiem, un atzinumu, ka Noteikumi ir atzīstami par neatbilstošiem ārējo normatīvo aktu prasībām un ir atceļami.

Izskatot Atzinumu un ar Noteikumiem saistītos apstākļus, dome konstatēja:

1. Dome 2022. gada 2. martā pieņēma Noteikumus, kas noteic, ka Ādažu novada administratīvajā teritorijā ir aizliegts organizēt azartspēles;
2. Ministrija Atzinumā norāda, kā tā nekonstatēja, ka pašvaldība būtu veikusi pilnvērtīgu izvērtējumu, pamatojot, kādā veidā azartspēļu organizēšanas vietas esamība ir nelabvēlīgi ietekmējusi pašvaldības iedzīvotājus, to veselības stāvokli vai finansiālo labklājību, piepildot nenoteikto tiesību jēdzienu “būtiskas valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses” ar saturu.
3. Ministrija Atzinumā norāda, kā tā nekonstatēja, ka pašvaldība ir izvērtējusi papildu ierobežojumu nepieciešamību, vērtējot to piemērotību un samērīgumu, ar mērķi, secināt, vai noteiktie ierobežojumi nav tādi, kas pārsniedz to, kas nepieciešams mērķa sasniegšanai. Nav sniegts arī pamatojums vai izvērtējums tam, kādu apsvērumu dēļ visa pašvaldības teritorija ir atzīstama par tādu, kurā nav iespējama jaunas azartspēļu vietas atvēršana (pamatojums pilnīga aizlieguma nepieciešamībai). Vispārīgi argumenti, kā sabiedrības negatīvā attieksme pret azartspēlēm, nav pietiekams pamatojums, lai pašvaldība pieņemtu normatīvo aktu, kura pamatā ir vienas iedzīvotāju daļas intereses, jo veiktajam izvērtējumam jābūt detalizētam, objektīvam un pamatotam.
4. Domes ieskatā azartspēļu aizliegums **visā pašvaldības teritorijā** ir izvērtēts, t.sk. ņemot vērā pašvaldībā deklarēto iedzīvotāju viedokli¹, un pamatojums ietverts Noteikumu paskaidrojuma rakstā, turklāt liekot uzsvāru, ka “iedzīvotāji ir novada lielākā vērtība”².
5. Dome nevar piekrist Atzinumā paustajam, ka Noteikumi nonāk pretrunā spēkā esošajiem teritorijas plānošanas dokumentiem, kas ierobežojumus neparedz. Noteikumu paskaidrojuma rakstā norādīts, ka pieņemot jaunu teritorijas plānojumu, pašvaldības

¹ Lai noskaidrotu iedzīvotāju attieksmi pret spēļu zāles darbību pašvaldības teritorijā, pašvaldība 2021. gada rudenī organizēja personalizētu iedzīvotāju aptauju. Kā liecina aptaujas rezultāti, iedzīvotājiem ir izteikti negatīvs viedoklis par šādas vietas esamību Ādažu novadā. Vairāk kā 90 % aptaujas dalībnieki uzskatīja, ka spēļu zāļu darbība negatīvi ietekmē sabiedrību un Ādažu novada teritorijā tā būtu jāaizliedz.

² Ādažu novada attīstības programma (2021 - 2027). I sējums Esošās situācijas raksturojums. Skat. https://www.adazi.lv/wp-content/uploads/2021/07/2021.07.27._Adazu-novada-Attistibas-programma-2021-2027_1_sejums.pdf

mērķis ir noteikt azartspēļu organizēšanas aizliegumu visā Ādažu novada administratīvajā teritorijā.

6. Dome nevar piekrist Atzinumā paustajam, ka izvērtējums nav detalizēts, objektīvs un pamatots. Normatīvie akti nenoteic tiesisku ietvaru tam, kā un kādā formātā un apjomā pašvaldībai jāformulē un jāsaģatavo izvērtējums. No pašvaldības autonomijas principa izriet pašvaldības rīcības brīvība patstāvīgi lemt par izvērtējuma formātu, apjomu un saturu.
7. Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrās daļas 11. punkts, 42. panta desmitā daļa noteic, ka pašvaldība aizliegumu organizēt azartspēles nosaka saistošajos noteikumos. Proti, Azartspēļu un izložu likums nekonkretizē, ka tieši teritorijas plānojums ir vienīgais instruments vietu un teritoriju noteikšanai, kur azartspēles nav atļautas. Pašvaldība vietas un teritorijas varētu norādīt, arī izdodot atsevišķus saistošos noteikumus un sniedzot tam pamatojumu.³ Proti, normatīvais regulējums imperatīvi nenoteic priekšnosacījumus, kādos konkrētos saistošos noteikumos būtu nosakāms aizliegums vai ierobežojumi. Tādejādi, pašvaldība izvērtējot un ievērojot iedzīvotāju pausto viedokli, atbilstoši likuma "Par pašvaldībām" 41. panta pirmās daļas 1. punktam pieņēma Noteikumus, jo:

"[...] vietējā pašvaldība objektīvi vislabāk pārzina attiecīgās administratīvās teritorijas apstākļus un atbilstoši tiem spēj novērtēt attiecīgās darbības riskus, kompetence izšķirt jautājumu, kuros gadījumos šis komercdarbības veids ir atļaujams konkrētā vietā un kuros nav, ir nodota tieši pašvaldībām."

(Augstākās tiesas 2010. gada 17. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-227/2010 (Nr. A42546107) 8.punkts, 2010. gada 18. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-289/2010 (lieta Nr. A42545506) 8. punkts, 2010. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-318/2010 (Nr. A42452207) 13. punkts, 2012. gada 25. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-185/2012 (Nr. A42778909) 7. punkts, 2012. gada 14. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-9/2012 (Nr. A42565807) 9. punkts, 2012. gada 14. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-4/2012 (Nr. A42554407) 11. punkts).

8. Atzinumā norādīts, ka Ministrija nekonstatēja, ka pašvaldība būtu piepildījusi nenoteikto tiesību jēdzienu "būtiskas valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses" ar saturu.

Likumdevējs nav noteicis, cik un kā nenoteiktais jeb atklātais tiesību jēdziens jāpiepilda ar saturu. Tādejādi, dome atzīst, ka kopsakarā ar judikatūrā nostiprināto atziņu, ka "[...] vietējā pašvaldība objektīvi vislabāk pārzina attiecīgās administratīvās teritorijas apstākļus un atbilstoši tiem spēj novērtēt attiecīgās darbības riskus"⁴ un lemjot par azartspēļu organizēšanas liegumu visā pašvaldības teritorijā "kompetence izšķirt jautājumu, kuros gadījumos šis komercdarbības veids ir atļaujams konkrētā vietā un kuros nav, ir nodota tieši pašvaldībām"⁵.

Turklāt, pašvaldība konstatē, ka Ministrija Atzinumā nonākusi pretrunā, jo izteic pieļāvumu stingrāku ierobežojumu noteikšanai, atzīstot, ka vienlaikus, paredzot stingrākus ierobežojumus, pašvaldībai ir nepieciešams veikt izvērtējumu un pamatot, kāpēc konkrētajā teritorijā vai vietā azartspēļu organizēšana nav atļauta. Noteikumi atbilst Ministrijas noteikto "stingrāku ierobežojumu" konceptam. Proti, Atzinumā atzīts, ka pašvaldībai ir tiesības paredzēt stingrākus ierobežojumus, ko Pašvaldība korekti ir īstenojusi. Minēto pamato:

- 1) Ādažu novada izglītības stratēģijā definētās vērtības un prioritātes, kur pašvaldības vīzija ir veselīgi, aktīvi un atbildīgi iedzīvotāji kvalitatīvā un drošā dzīves vidē.

³ Pētījums "Priekšnosacījumi azartspēļu un izložu organizēšanas vietu noteikšanai".

⁴ Augstākās tiesas 2010. gada 17. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-227/2010 (Nr. A42546107).

⁵ Augstākās tiesas 2010. gada 17. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-227/2010 (Nr. A42546107).

Veselīgas pašvaldības darbības modeli veido faktori, kas ļauj cilvēkiem uzturēt augstu dzīves kvalitāti un produktivitāti. (Ādažu novada izglītības stratēģija (www.adazi.lv)).

2) Veselība ir cilvēka dzīves kvalitātes, ģimenes un sabiedrības labklājības pamats. Veselības un sporta jomas attīstībai Ādažu novadā ir izstrādāti vairāki plānošanas dokumenti, piemēram, Ādažu novada Veselības veicināšanas koncepcija. Pašvaldība ir Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC) izveidotā Nacionālo veselīgo pašvaldību tīkla (NVPT) dalībnieks. Iestāšanās NVPT bija priekšnosacījums, lai varētu īstenot Eiropas Sociālā fonda projektus 9.2.4.2/16/I/001 „Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai Ādažu novada pašvaldības Ādažu pagastā” un 9.2.4.2/16/I/046 “Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei Ādažu novada pašvaldības Carnikavas pagastā”. Abu šo projektu mērķis - veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumu pieejamības uzlabošana novada iedzīvotājiem, jo īpaši, teritoriālās nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, īstenojot vietēja mēroga pasākumus. Daļība NVPT atbilst Ādažu novada attīstības programmas (2021-2027.) vidēja termiņa prioritātes VTP 9: “Daudzveidīgu sociālo un veselības pakalpojumu pieejamība” rīcības virziena RV9.1: ”Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības kvalitātes un pieejamības paaugstināšana visā novada teritorijā” uzdevumam U9.1.1: “Paaugstināt esošo sociālo pakalpojumu kvalitāti un sekmēt pieejamību visā novada teritorijā”, kā arī vidējā termiņa prioritātes VTP10: “Sporta aktivitāšu pieejamība un daudzveidība” rīcības virzienam RV10.3: “Sporta aktivitāšu atbalstīšana”.

3) Pašvaldības autonomo funkciju (veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu, nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību (sociālo aprūpi), rūpēties par bezdarba samazināšanu attiecīgajā administratīvajā teritorijā, piedalīties sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, apkarot žūpību un netiklību) īstenošana ir pašvaldības sociālās atbildības pamatvērtība un prioritāte, gādājot par iedzīvotāju labklājību un novēršot sociālo nevienlīdzību. Tādējādi samērojot šīs, uz pašvaldības iedzīvotājiem orientētās prioritātes, un izšķiroties par azartspēļu lieguma noteikšanu **visā pašvaldības teritorijā** ir pamatots un pietiekams, tādējādi pasargājot personas no pieejas spēļu zālēm, un, līdz ar to arī no potenciālas azartspēļu atkarības.

Nemot vērā iepriekš minēto, kā arī, piepildot nenoteikto tiesību jēdzienu “būtiskas valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses” ar saturu, kopsakarā ar sabiedrības, Ādažu novada iedzīvotāju interešu nodrošināšanu, būt pasargātiem no azartspēļu atkarības kaitīgās ietekmes, kā arī pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmē garantētajām tiesībām uz veselību un tiesībām dzīvot veselībai un dzīvībai labvēlīgā un drošā vidē, azartspēļu pakalpojuma attīstība Ādažu novadā nav savienojama ar pašvaldības ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentos izvirzītajiem mērķiem, kuri virzīti, lai vietējiem un potenciālajiem Ādažu novada iedzīvotājiem nodrošinātu un veidotu uz augstām vērtībām orientētu, pievilcīgu, drošu un dzīves līmeņa uzlabošanai atbilstošu dzīves vidi un telpu, uzlabojot un attīstot publisko infrastruktūru. Turklāt ar Noteikumiem noteiktais stingrais ierobežojums ir samērīgs risinājums, lai mazinātu un turpmāk nepakļautu Pašvaldības iedzīvotājus, gan arī sabiedrību kopumā azartspēļu atkarības riskam. Arīrdzan iepriekš minētās prioritātes nav savienojamas ar azartspēļu zāļu esību Pašvaldības administratīvajā teritorijā.

Likuma “Par pašvaldībām” 45. panta ceturtdā daļa noteic, ka gadījumā, ja pašvaldības dome nepiekrīt Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas atzinumam pilnībā vai kādā tā daļā, dome savā lēmumā sniedz atbilstošu pamatojumu, kā arī publicē saistošos noteikumus. Pamatojoties uz likuma “Par pašvaldībām” 21. panta pirmās daļas 27. punktu un otro daļu, 41. panta pirmās daļas 1. punktu un 45. panta ceturto daļu, Azartspēļu un izložu likuma 42. panta desmito daļu, Pētījumu “Priekšnosacījumi azartspēļu un izložu organizēšanas vietu

noteikšanai”, kā arī domes Tautsaimniecības komitejas 12.04.2022. atzinumu, Ādažu novada dome

NOLEMJ:

1. Nepiekrīst Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2022. gada 17. marta atzinumam Nr. 1-18/2112.
2. Ādažu novada pašvaldības 2022. gada 2. marta saistošos noteikumus Nr. 19/2022 “Par azartspēļu organizēšanu Ādažu novadā” un to paskaidrojuma rakstu publicēt oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.
3. Pašvaldības administrācijas Administratīvajai nodaļai par šo lēmumu informēt Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju.
4. Lēmums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Pašvaldības domes priekšsēdētājs

M.Sprindžuks